

Forslag A 1916/UHN
Behandles i Udvalget for et Holdbart Norden

Betænkning over medlemsforslag om gemensam aktion for udfasning av produktionen av fossila bränslen (A 1916/UHN)

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at

anta ett nordiskt uttalande som adresserer behovet for en kommende minskning av utvinningen av fossile bränslen for at nå Parisavtalens klimamål

Baggrund

Med dagens takt på klimatarbetet går planeten mot en oppvärmning på mellan 2,5–2,9 grader Celcius.¹ För att förhindra de allra värsta konsekvenserna av klimatkrisen måste Parisavtalets 1,5-gradersmål upprätthållas till varje pris.

Förbränningen av kol, olja och naturgas står för nästan 90 % av alla utsläpp av växthusgaser.² Användningen av fossila bränslen behöver upphöra snabbt för att världen ska ha en chans att uppnå 1,5-gradersmålet. Medan allt fler av världens länder satt upp nettollnoll mål, har de inte explicit planerat för produktionsminskningar enligt dessa mål. Tvärtom har världens regeringar planerat att producera dubbelt mer fossila bränslen 2030 än vad 1,5-gradersmålet medger.³ Enligt klimatforskningsinstitutet Cicero måste också samtidigt tillgången till fossila bränslen på världsmarknaden minskas för att motverka ogynnsamma prismekanismer som riskerar att spridningen av fossila bränslen likväl fortsätter.⁴

Den nordiska visionen anger att Norden ska bli världens mest hållbara region, med avsikt att markant öka klimatinsatserna. De nordiska länderna har genom Helsingforsdeklarationen 2019 åtagit sig att bli helt klimatneutrala. Norden har dock inte förbundit sig att, på liknande sätt som för användningen, fasa ut utvinningen av fossila bränslen. Däremot finns enstaka nationella bestämmelser eller intentioner om olika typer av slutdatum och andra restriktioner.

¹ <https://climateactiontracker.org/global/temperatures/>

² <https://www.pbl.nl/en/trends-in-global-co2-emissions>

³ <https://productiongap.org/2021report/>

⁴ <https://pub.cicero.oslo.no/cicero-xmlui/handle/11250/2434201>

I anslutning till FN:s klimatkonferens COP26 lanserades BOGA – Beyond Oil and Gas Alliance.⁵ Dess syfte är att främja en kontrollerad utfasning av olje- och gasproduktionen i sina medlemsländer och tillhandahåller därför en internationell plattform för att stöda regeringar att leverera på sina åtaganden. Tillsammans med Costa Rica leds alliansen av Danmark. Sverige och Grönland finns bland kärnmedlemmarna, och Finland är vän av BOGA. Det hade varit ett mycket starkt nordiskt budskap om alla de nordiska länderna skulle ingå som alliansens medlemmar. Det skulle visa att Norden som en region ställer sig bakom avsiktsförklaringen, även om det finns olika tidtabeller och vägval nationellt och områdesvis.

För att ytterligare ge innehåll och förklaring till ett gemensamt medlemskap vore det av stort värde att Nordiska ministerrådet, på samma sätt som i Helsingforsdeklarationen, fick i uppdrag att formulera en statsministerdeklaration om hur Norden ska trappa ner sin egen utvinning av fossila bränslen. Med en stark och trovärdig nordisk ansats i klimatomställningen, såväl nationellt som gemensamt, finns goda förutsättningar för att utgöra ett internationellt föredöme. Att själva agera som rollmodeller är en viktig beståndsdel i klimatdiplomati, som gör det trovärdigt att också ställa krav på andra länder.

För en trovärdig och heltäckande klimat politik behövs insatser både för att minska användningen och produktionen av fossila bränslen, såväl på hemmaplan som i det internationella arbetet. Hittills har dessa dock i stor utsträckning omfattat användningssektorn. Nu är det dags att samordnat angripa utvinningssektorn. Det är det enda sättet Norden och världen kan hålla 1,5-gradersmålet vid liv.

Udvalgets synpunkter

Udvalget deler de nordiske statsministres ambition om at Norden skal være CO₂ neutral og verdens mest bæredygtige region, og noterer at det Internationale Energi Agentur (IEA) har peget på, at selv en delvis udfasning af støtten til fossile brændsler kan tilvejebringe 12 % af de globale emissionsreduktioner.

Et led i den grønne omstilling mod CO₂ neutrale samfund er bl.a. udvikling og implementering af teknologiske løsninger samt en styrket anvendelse af naturbaserede løsninger. At sætte klare mål for den grønne omstilling er nødvendigt. Trods et stærkt nordisk samarbejde og mange ligheder landene imellem er de nordiske lande forsat forskellige, og adgangen til teknologiske såvel som naturbaserede løsninger ligeså. Den socialdemokratiske gruppe understregede at tilslutning til Beyond Oil and Gas Alliancen er et nationalt anliggende og ønskede derfor ikke at støtte denne atsats. Denne holdning delte Nordisk Frihed.

---

⁵ <https://beyondoilandgasalliance.com/>

Den konservative gruppe påpegede, at udfasning af fossile brændsler kræver alternative energikilder, som både kan dække de nordiske landes behov samt erstatte den eksport af fossile brændsler der sker i dag. Gruppen ser nødt til at udfasning af fossile brændsler i Norden resulterer i større markedsandele for fossile brændsler der kommer fra eksempelvis Rusland. Nordisk Grøn Venstre tilkendegav støtte til det fremsatte forslag, og understregede at udvalget med deres besøg til Grønland var vidne til klimaforandringernes omfang og opfordrede således udvalget til at støtte forslaget.

Da der var ikke flertal for at rekommandere de nordiske regeringer at tilslutte sig 'Beyond Oil and Gas Alliance', blev det derfor besluttet at denne atsats udgår af forslaget.

Da der ikke var enighed om ordlyden i atsatsen foreslog Mittengruppen, at justere formuleringen så atsatsen har følgende ordlyd 'att anta ett nordiskt uttalande som adresserar behovet for en kommende minskning av utvinningen av fossile bränslen for at nå Parisavtalens klimamål'. Mittengruppen understregede nødvendigheden af at drøfte produktionssiden og ikke kun efterspørgselssiden

Stockholm, den 24. januar 2023

*Simon Holmström (HI),
Rebecka Le Moine (MP),
Johan Dahl (Sb),
Ola Elvestuen (V),*

*Alexandra Anstrell (M),
Lene Westgaard-Halle (H),
Marianne Bigum (SF),
Mariane Paviassen (IA),*